

KERATOLYTICKÝ ÚČINEK / EXFOLIANTY

Existují zdravé i patologické obrazy pleti, jejichž výchozí potřebou je zbavit se přebytečných, protože již na povrchu dávno odumřelých, přesto stále pevně navázaných zrohovatělých buněk. V případě zdravé pleti se tento stav projevuje nerovností, šupinkami, které nedoprovází suchá, ale naopak dobře promaštěná pokožka. V extrémním případě se tato potřeba projevuje u nemocné pokožky např. jako psoriáza / lupénka. Kromě toho s postupem věku vznikají na těle v místech vyššího namáhání pokožky zrohovatělá místa se stejnou potřebou, tedy přebytečné vrstvy rohoviny odstranit dříve, než se vyhoupnou z mikrobiologické rovnováhy. Každé z nich je totiž živnou půdou množení bakterií a plísní.

Konvenční kosmetický průmysl navíc vychoval své spotřebitelky k provádění pravidelných peelingů bez rozdílu typu pleti, okamžitý optický efekt byl jasným argumentem pro. Na tomto místě je však třeba se proti obecným doporučením jasně vymezit. Typy a stavy pleti vyznačující se nedostatkem lipidů (pleť suchá i stárnoucí) a s poškozenou ochrannou bariérou by se měly jakékoli formě keratolýzy a peelingu jednoznačně vyhnout. Mechanický peeling se dá provádět pouze s dostatečně jemnými částicemi, laikům tak zůstává k dispozici peeling enzymatický a s trochou hlubších znalostí případně odbornějším dohledem také chemický. Navíc je třeba se držet zásady, že různé druhy peelingu nekombinujeme a že všechny (ačkoli chemické více než ostatní) zvyšují senzitivitu pleti vůči slunečnímu záření.

Obecně, keratolytická aktiva patří výhradně do rukou zodpovědných formulátorů kosmetických přípravků. Jak již jejich název vyplývá, mají schopnost odstraňovat z povrchu pleti pokožkové buňky - keratinocyty.

- **urea** (INCI: Urea Pura): do 10% působí hydratačně, nad 10% keratoplasticky, od cca. 20% keratolyticky; v koncentraci nad 10% v kosmetickém produktu patří do rukou odborníků;
- **allantoin** (INCI: Allantoin): kromě keratolytického efektu má taky silný keratoplastický vliv a podporuje syntézu kolagenu; dávkování 0,1 - 0,5% vzhledem k obsažené vodě;
- **ovocné kyseliny / AHA kyseliny**, k nimž patří kyseliny glykolová, mléčná, jablečná, vinná, citronová a mandlová; v dávkování do 3 - 5% do pleťové masky, vyšší koncentrace výhradně pod dohledem odborníka;
- **kyselina salicylová** (INCI: *Salicylic acid*): jedna z BHA kyselin; nesnadno rozpustná, obtížně se zapracovává do kosmetických produktů (snadno se vysráží z roztoku, nesnáší neutrální povrchově aktivní látky); dávkování v kosmetických produktech do 2% (nicméně už s 0,5% koncentrací ve vlasovém šampónu se daří docílovat pěkných výsledků v péči o pokožku stíženou seboroickou dermatitidou);
- **glukonolakton** (INCI: *Glucono Delta Lactone*): patří k PHA (polyhydroxy) kyselinám, hydratuje a při dlouhodobém užívání vykazuje i anti-aging efekt; šetrnější než AHA i BHA, přesto i ona zvyšuje senzibilitu pleti vůči slunečnímu záření (proti kterému ovšem umí pleť i částečně chránit); optimální konečné pH produktu leží kolem $pK_a = 3,86$ a dávkování v leave-on v produktech denní péče 0,1 - 0,2%, rinse-off 0,1 - 0,4%, v chemickém peelingu až 5% (a opět si neodpustím, vyšší koncentrace ve formulaci patří výhradně do rukou odborníka);
- **kyselina azaleová** (INCI: *Azelaic acid*): rozpustná v alkoholech se formuluje do gelové konzistence k lokálnímu nanášení; dávkování v kosmetickém produktu 3- 5%;
- **bromelin, papain**: enzymy získávané z ananasu a papáji vhodné pro enzymatický peeling.

Enzymy i ovocnými kyselinami si můžeme posloužit přímo z čerstvého ovoce pro přípravu zábalů a pleťových masek. Do produktů určených k delšímu skladování je vhodná vrbová kůra (*Salix alba*, extrakt) či provazovka vousatá (*Usnea Barbata*, extrakt) obsahující kyselinu usnovou.